

مسلسل مباحث تخصصی

«هدایت»

متون نظم و نثر عربی

(کارشناسی تا دکترا)

دکتر هدایت الله تقی زاده

(عضو هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان تهران)

انتشارات دارالهدایه

تهران، ۱۴۰۰ هـ. ش

سرشناسه	تقی زاده، هدایت الله، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	متون نظم و نثر عربی (کارشناسی تا دکترا) / هدایت الله تقی زاده؛ ویراستار ادبی ستاره مشایخی.
مشخصات نشر	تهران: دارالهدایه، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۴۸۲ص: جدول.
شابک	۱۸۵۰۰۰ ریال ۵۷-۵۸۹۱۹-۶۰۰-۹۷۸ :
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	بالای عنوان: مسلسل مباحث تخصصی "هدایت".
یادداشت	کتابنامه: ص. [۴۷۷] - ۴۸۱: همچنین به صورت زیرنویس.
عنوان دیگر	مسلسل مباحث تخصصی "هدایت".
موضوع	ادبیات عربی -- راهنمای آموزشی (عالی)
	Arabic literature-- Study and teaching (Higher)
	ادبیات عربی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
	Arabic literature-- Examinations, questions, etc. (Higher)
	ادبیات عربی -- مجموعه‌ها
	Arabic literature -- Collections
	زبان عربی -- کتاب‌های درسی برای خارجیان -- فارسی
	Arabic language -- Textbooks for foreign speakers -- Persian
رده بندی کنگره	PJA۲۵۴۶
رده بندی دیویی	۸۹۲/۷۰۸
شماره کتابشناسی ملی	۸۵۴۸۲۳۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیا
یادداشت	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.

ناشر: تهران، انتشارات دارالهدایه، ۰۹۱۱۳۹۳۰۸۱۹

متون نظم و نثر عربی

مؤلف: هدایت الله تقی زاده

ویراستار علمی / ادبی: ستاره مشایخی

تاریخ نشر و نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۰

قطع و صفحه: وزیری / ۴۸۲ صفحه

شمارگان: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۸۵۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است.

سایت: www.drtaghizadeh.7gardoona.com, drtaghizadeh2@gmail.com

نشانی ایمیل: drtaghizadeh@yahoo.com

ISBN: 978-600-8919-57-5

۱۱.....	مقدمه
---------	-------

فصل اول؛ مروری بر تاریخ ادبیات عرب

۱۳.....	پیشگفتار
۱۳.....	سیر تاریخی واژه ادب در ادبیات عربی
۱۶.....	دوره‌های تاریخ ادبیات عربی
۱۶.....	دوره جاهلی
۲۳.....	دوره اسلامی
۲۵.....	عصر اموی
۲۹.....	دوره عباسی
۳۳.....	دوره فترت یا دوره ترکی یا عصر انحطاط
۳۴.....	عصر نهضت
۳۶.....	گذری بر پیشگامان معاصر عرب

فصل دوم؛ برگزیده متون نظم عربی؛ عصر جاهلی تا دوره معاصر

۴۹.....	ترجمه و تحلیل متون نظم دوره جاهلی
۴۹.....	اصحاب معلقات
۵۱.....	معلقه امرؤ القیس (۵۴۰ - ۵۰۰ م)
۷۰.....	شعرای صغالیک در دوره جاهلی
۷۱.....	شنفری (اوایل قرن شش میلادی)
۷۶.....	خنساء (۵۷۵ - ۶۴۵)

ترجمہ و تحلیل متون نظم دورہ صدر اسلام و اموی.....	۸۲
زہیر بن ابی سلمی (۱۳ ق.ھ / ۶۰۹ م).....	۸۲
فَرَزْدَق (۶۸۵ م - ۷۲۸ م).....	۹۱
شریف رضی (۳۵۹-۴۰۶).....	۱۰۰
ترجمہ و تحلیل متون نظم دورہ عباسی.....	۱۱۶
دَعْبِلْ خُزَاعی (۱۴۸-۲۴۵).....	۱۱۶
ابنِ مُعْتَزّ، ابوالعباس عبداللہ (۲۴۷-۲۹۶ ق).....	۱۲۹
ابن فارض (۶۳۲ ق-۵۷۶).....	۱۳۵
ابن وردی (۱۲۹۰-۱۳۴۸ م).....	۱۴۴
ابوطیب مُتَنَبّی (۹۱۵-۹۶۵ م).....	۱۴۸
طغرائی اصفہانی (۴۵۳-۵۱۵ م).....	۱۷۵
ابوتمام، حبیب بن اوس بن حارث طائی (۱۹۲-۲۲۹ ق).....	۲۰۶
بُخْتَری (۲۰۶-۲۸۴ ق).....	۲۱۰
بوصیری و مدائح نبوی (۶۰۸).....	۲۲۹
صفی الدین حلّی (۱۲۷۸-۱۳۴۹).....	۲۳۵
شیخ حافظ رجب بُرسی (۷۳۴-۸۱۳ ہ).....	۲۵۱
ترجمہ و تحلیل متون نظم دورہ معاصر.....	۲۵۴
ابوالقاسم شابی (۱۹۰۹-۱۹۳۴).....	۲۵۴
احمد شوقی (۱۸۶۸-۱۹۳۲).....	۲۵۸
بدر شاکر السیاب (۱۹۲۶-۱۹۶۴).....	۲۷۸
معروف الرصافی (۱۸۷۵-۱۹۴۵ م).....	۲۸۲
شابّ الظریف (۱۲۶۳-۱۲۹۵).....	۲۸۵
حافظ ابراہیم شاعر معاصر مصر (۱۲۸۹-۱۹۳۲).....	۲۸۸

فصل اول: مروری بر تاریخ ادبیات عربی

پیشگفتار

واژه ادب^۱ از کلماتی است که معنی آن همراه با تحول زندگی قوم عرب تغییر یافته تا این معنی را که امروز متبادر به ذهن می‌شود به خود گرفته است که عبارت است از «سخن رسا که به نیت تأثیر در عواطف خواننده یا شنونده به شعر یا نثر انشاء شود».

سیر تاریخی واژه ادب در ادبیات عربی^۲

در شعر عصر جاهلی به جای ادب، از کلمه «آدب»؛ به معنی کسی که مردم را به طعام فرا می‌خواند، بکار رفته است. «مأدبه» به معنی خوراکی که مردم بدان دعوت می‌شوند، نیز از همین ریشه است، از اشتقاق این لغت «ادب، یادب» می‌باشد، یعنی طعامی آماده کرد، یا به طعامی دعوت کرد. در شعر طرفه بن عبد آمده است:

نَحْنُ فِي الْمَشَاءِ نَدْعُوا الْجَفْلَى لَا تَأْتِي الْأَدَبَ فَيُنْكَرُ

۱ - ذکاوتی فراگزلو: ۱۳.

2 - daneshnameh.roshd.ir.

۳ - دیوان طرفه، قصیده پنجم، بیت ۴۷. (مادر قشلاق دعوت عام می‌کنیم و ادب ما در دعوت به طعام، تبعیض قائل نمی‌شود).